

OSNOVI EKONOMIJE – Kvalifikaciona pitanja 2013/2014

1. Ekonomski zakoni su:
 - a) poslovne norme,
 - b) pravilnosti koje se ispoljavaju u ekonomskoj oblasti društvenog života,
 - c) zakoni o računovodstvu preduzeća.

2. Ekonomski zakoni su:
 - a) zavisni od volje ljudi,
 - b) nezavisni od volje ljudi,
 - c) u skladu sa ljudskim željama.

3. Ekonomija kao nauka istražuje:
 - a) zakonitosti u ekonomskoj oblasti društvenog života,
 - b) zakonitosti opšte potrošnje,
 - c) organizaciju društvenog života.

4. Mikroekonomija proučava:
 - a) ponašanje pojedinačnih privrednih subjekata (preduzeća, domaćinstava),
 - b) ponašanje neprivrednih subjekata,
 - c) javnu potrošnju.

5. Makroekonomija proučava:
 - a) ekonomske zakonitosti na nivou ukupne privrede,
 - b) pravila upravljanja velikim preduzećima,
 - c) najveća robna tržišta (nafte, automobila, lekova).

6. Potrošnja je:
 - a) promet u maloprodaji,
 - b) proces zadovoljavanja ljudskih potreba,
 - c) konzumiranje berzanskih proizvoda.

7. Podela rada može biti:
 - a) opšta, granska i specijalna,
 - b) ekonomska, socijalna i tehnološka,
 - c) opšta, posebna i pojedinačna.

8. Opšta podela rada je podela na:
 - a) umni i fizički rad,
 - b) privredne delatnosti (poljoprivreda, industrija, saobraćaj, trgovina i t.d.),
 - c) pojedinačne privredne grane (npr., ratarstvo i stočarstvo u poljoprivredi).

9. Posebna podela rada je podela na:
 - a) umni i fizički rad,
 - b) privredne delatnosti (poljoprivreda, industrija, saobraćaj, trgovina i t.d.),
 - c) pojedinačne privredne grane (npr., ratarstvo i stočarstvo u poljoprivredi).

10. Pojedinačna podela rada odnosi se na:
- podelu poslova unutar preduzeća,
 - podelu privrednih grana na privredne jedinice,
 - podelu poslova u jednom pogonu.
11. Tehnička podela rada je podela:
- preduzeća prema tehničkoj opremljenosti,
 - processa proizvodnje na pojedine faze ili operacije,
 - tehničke službe po vrstama poslova.
12. Proces proizvodnje je:
- proces transformacije oruđa za rad,
 - proces razmene materije između čoveka i prirode,
 - proces pružanja usluga.
13. Predmeti rada su:
- repromaterijal i alati,
 - polufabrikati i komponente za ugradnju,
 - materije na koje ljudi deluju sredstvima za rad u cilju prilagodjavanja svojim potrebama,
14. Proces razmene odvija se:
- u transportu,
 - na tržištu,
 - u fabrici.
15. Potrebe mogu biti:
- lične i grupne,
 - lične i zajedničke,
 - jedinične i zbirne.
16. Robni promet obuhvata:
- fazu nabavke (N-P) i fazu prodaje (P-N),
 - fazu prodaje (R-N) i fazu kupovine (N-R),
 - fazu prodaje (P-N) i fazu naplate (N-P).
17. Tržište je:
- celokupnost međusobnih odnosa ponude i tražnje robe i faktora proizvodnje,
 - celokupnost prodaje i naplate proizvoda,
 - celokupnost nabavki preduzeća i domaćinstava.
18. Tržišna cena je:
- prosečna cena proizvodnje,
 - cena koštanja,
 - novčani izraz tržišne vrednosti robe.

19. Osnovni faktori proizvodnje su:
- radna snaga, sredstva za rad i predmeti rada,
 - mašine, oprema i zgrade,
 - materijali i oruđa za rad.
20. Faktore proizvodnje u proizvodnom procesu spaja:
- tehnologija,
 - normativi utroška materijala,
 - pravilnici o radu.
21. Ključni ekonomski principi su:
- informisanost i pravednost,
 - organizovanost, uravnoteženost i obuhvatnost,
 - produktivnost, ekonomičnost i rentabilnost.
22. Princip produktivnosti zahteva da se:
- proizvede određeni obim proizvodnje uz što manje ulaganje ljudskog rada,
 - proizvede određena vrednost uz što niže troškove faktora proizvodnje.
 - ostvari određeni dohodak za što kraće vreme.
23. Princip ekonomičnosti predstavlja zahtev da se:
- proizvede određeni obim proizvodnje uz što manje ulaganje ljudskog rada,
 - proizvede određena vrednost uz što niže troškove faktora proizvodnje.
 - ostvari određeni dohodak za što kraće vreme.
24. Princip rentabilnost iziskuje da se:
- proizvede određen obim proizvodnje za što kraće vreme,
 - ostvari određen dohodak uz što manje ulaganje faktora proizvodnje,
 - proizvede određen obim proizvodnje uz što manji utrošak materijala.
25. Intenzivnost rada je:
- stepen trošenja predmeta rada,
 - stepen trošenja rada,
 - stepen trošenja sredstava za rad.
26. Amortizacija je proces rabaćenja (trošenja):
- sredstava za rad,
 - materijala,
 - zemljišta.
27. Stopa amortizacije je odnos između:
- amortizacije i utrošenih predmeta rada,
 - amortizacije i vrednosti angažovanih sredstava rada u proizvodnji,
 - amortizacije i zaliha materijala.

28. Fiksni troškovi su:
- a) troškovi sredstava za rad,
 - b) troškovi prometa,
 - c) transportni troškovi.
29. Fiksni troškovi u odnosu na obim proizvodnje su:
- a) zavisni,
 - b) delimično zavisni,
 - c) nezavisni.
30. Varijabilni (proporcionalni) troškovi su:
- a) troškovi predmeta rada i angažovane radne snage,
 - b) troškovi sredstava za rad,
 - c) troškovi alata i rezervnih delova.
31. Varijabilni (proporcionalni) troškovi zavise od:
- a) obima nabavki,
 - b) obima zaliha,
 - c) obima proizvodnje.
32. Dohodak zajmovnog kapitala je:
- a) renta,
 - b) kamata,
 - c) nadnica.
33. Moneta je:
- a) papirni novac,
 - b) kovani novac,
 - c) kreditni novac.
34. Banknota je:
- a) papirni novac,
 - b) kovani novac,
 - c) žiralni novac.
35. Osnovne funkcije novca su:
- a) ravnomerna raspodela društvenog proizvoda.
 - b) uravnoteženje odnosa potrošnje i štednje,
 - c) mera vrednosti, sredstvo prometa, sredstvo plaćanja, teaurisanje i svetski novac
36. Novac ima funkciju blaga ako je:
- a) oročen,
 - b) teaurisan,
 - c) konvertovan.

37. Menica je pismena obaveza:
- poverioca,
 - komisionara,
 - dužnika.
38. Dividenda je dohodak od:
- akcija,
 - štednih uloga,
 - obveznica.
39. Dividendna stopa je odnos između:
- dividende i zajmovnog kapitala,
 - dividende i trgovačkog kapitala,
 - dividende i akcijskog kapitala.
40. Slobodna konkurencija je tržišno stanje sa:
- dva prodavca i dva kupca,
 - malim brojem prodavaca i kupaca,
 - velikim brojem prodavaca i kupaca.
41. Monopol je stanje tržišta sa:
- jednim prodavcem,
 - dva kupca,
 - više prodavaca.
42. Duopol je stanje tržišta sa:
- dva prodavca,
 - nekoliko prodavaca,
 - više prodavaca.
43. Oligopol je stanje tržišta sa:
- jednim prodavcem,
 - nekoliko prodavaca,
 - više prodavaca.
44. Tržište sa jednim prodavcem je:
- duopol,
 - oligopol,
 - monopol.
45. Tržište sa dva prodavca je:
- oligopol,
 - monopol,
 - duopol.

46. Tržište sa nekoliko prodavaca je:
- duopol,
 - monopol,
 - oligopol.
47. Kartel je:
- dogovaranje mnogobrojnih preduzeća o cenama, podeli tržišta i t.sl.
 - oligopolsko dogovaranje o cenama, podeli tržišta i t.sl.,
 - sindikavno dogovaranje o nadnicama.
48. Trgovački rabat je razlika između:
- prodajne i prosečne nabavne cene trgovca,
 - nivelisane prodajne i nabavne cene trgovca,
 - prodajne i nabavne cene trgovca.
49. Tražnja određene vrste robe zavisi od:
- kvaliteta, cena robe i troškova amortizacije,
 - raznovrsnosti ponude i cene koštanja,
 - prihoda stanovništva, cena robe i potreba (ukusa, želja, navika) potrošača.
50. Elastičnost tražnje je:
- prilagođavanje proizvodnje promenama cena,
 - prilagođavanje ponude promenama cena.
 - prilagođavanje tražnje promenama cena.
51. Elastična tražnja znači da promene cene izazivaju:
- veće promene tražnje,
 - manje promene tražnje,
 - proporcionalne promene tražnje.
52. Neelastična tražnja znači da promene cene izazivaju:
- veće promene tražnje,
 - manje promene tražnje,
 - proporcionalne promene tražnje.
53. Pad tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje tražnje,
 - povećanje tražnje,
 - stagnaciju tražnje.
54. Kriva tražnje je:
- opadajuća,
 - rastuća,
 - vertikalna.

55. Porast tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje tražnje,
 - povećanje tražnje,
 - stagnaciju tražnje.
56. Elastičnost ponude je:
- prilagođavanje tražnje promenama cena,
 - prilagođavanje ponude promenama cena.
 - prilagođavanje proizvodnje promenama cena.
57. Pad tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje ponude,
 - povećanje ponude,
 - stagnaciju ponude.
58. Kriva ponude je:
- opadajuća,
 - rastuća,
 - horizontalna.
59. Porast tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje ponude,
 - povećanje ponude,
 - stagnaciju ponude.
60. Društvena reprodukcija prema razmerama (obimu) može biti:
- jednostavna i složena,
 - prosta, proširena i umanjena,
 - opšta i posebna.
61. Društveni proizvod čine:
- amortizacija i novostvorena vrednost (nacionalni dohodak),
 - amortizacija i preneti vrednost (materijalni troškovi),
 - amortizacija i akumulacija.
62. Nacionalni dohodak u odnosu na društveni proizvod je:
- manji,
 - veći,
 - isti.
63. Nacionalni dohodak se raspoređuje na:
- ličnu potrošnju i akumulaciju,
 - ličnu potrošnju i zalihe,
 - amortizaciju i akumulaciju.

64. Društveni proizvod je umnožak:
- zaposlenosti i amortizacije,
 - zaposlenosti i produktivnosti rada,
 - amortizacije i akumulacije.
65. Bruto domaći proizvod je:
- vrednost **finalnih** dobara i usluga proizvedenih za godinu dana u jednoj zemlji,
 - vrednost **faznih** dobara i usluga proizvedenih za godinu dana u jednoj zemlji,
 - vrednost **raznih** dobara i usluga proizvedenih za godinu dana u jednoj zemlji.
66. Realna vrednost makroekonomskih agregata izračunava se po:
- tržišnim cenama,
 - planskim cenama,
 - stalnim cenama.
67. Nominalna vrednost makroekonomskih agregata izračunava se po:
- planskim cenama,
 - tržišnim cenama,
 - stalnim cenama.
68. Realne investicije su ulaganja u:
- finansijski kapital,
 - fizički kapital,
 - intelektualni kapital.
69. Finansijske investicije su ulaganja u:
- hartije od vrednosti i slične instrumente,
 - gotovinu u blagajni,
 - tekući račun.
70. Bruto investicije čine:
- neto investicije i akumulacija,
 - neto investicije i amortizacija,
 - amortizacija i akumulacija.
71. Stopa bruto investicija pokazuje njihovo relativno (procentualno) učešće u:
- bruto domaćem proizvodu,
 - nacionalnom dohotku,
 - amortizaciji.
72. Bruto domaće investicije finansiraju se iz:
- potrošačkih kredita,
 - trgovačke marže,
 - domaće akumulacije i amortizacije.

73. Neto investicije predstavljaju razliku između:
- bruto investicija i amortizacije,
 - bruto prihoda i troškova,
 - bruto profita i poreza.
74. Stopa neto investicija pokazuje njihovo relativno (procentualno) učešće u:
- nacionalnom dohotku,
 - amortizaciji,
 - bruto domaćem proizvodu.
75. Tehnička struktura investicija pokazuje odnos:
- opreme prema građevinskim objektima,
 - alata prema rezervnim delovima,
 - materijala prema energentima.
76. Efikasnost investicija zavisi prevažno od njihove:
- ekonomske strukture,
 - finansijske strukture,
 - proizvodne strukture.
77. Dezinvestiranje postoji kada su:
- investicije veće od amortizacije,
 - investicije manje od amortizacije,
 - investicije jednake amortizaciji.
78. Tehnološki progres je:
- tehnološko trošenje sirovina,
 - usavršavanje čimbenika, metoda, organizacija i upravljanja proizvodnjom, kao i usavršavanje postojećih i uvođenje novih proizvoda,
 - tehnološke procedure proizvodnje.
79. Profit predstavlja razliku između:
- vrednosti sredstava za rad i fiksnih troškova,
 - ukupnog prihoda i varijabilnih troškova,
 - ukupnih prihoda i ukupnih troškova poslovanja.
80. Profitna stopa je pokazatelj:
- produktivnosti,
 - rentabilnosti,
 - ekonomičnosti.
81. Direktna strana ulaganja mogu biti:
- samo u obliku akcija,
 - samo u obliku udela,
 - u obliku akcija i udela.

82. Akcije su:

- a) dužničke hartije od vrednosti,
- b) vlasničke hartije od vrednosti,
- c) derivatne hartije od vrednosti.

83. Obveznice su:

- a) dužničke hartije od vrednosti,
- b) vlasničke hartije od vrednosti,
- c) derivatne hartije od vrednosti.

84. Obveznice i akcije su najznačajniji oblici:

- a) ulaganja u zalihe materijala,
- b) neprivrednih investicija,
- c) portfolio investicija (plasmana).

85. Obveznice mogu emitovati (izdavati):

- a) javni i privatni sektor,
- b) domaćinstva,
- c) neprivredni subjekti.

86. Prihod od obveznica je:

- a) kamata,
- b) dividenda,
- c) renta.

87. Kamata je:

- a) finansijski prinos od akcija,
- b) finansijski prinos od novčanih fondova i pozajmljenih novčanih sredstava,
- c) finansijski prinos od gotovog novca u blagajni.

88. Kamatna stopa je odnos između:

- a) kamate i akcijskog kapitala,
- b) kamate i trgovačkog kapitala,
- c) kamate i zajmovnog kapitala.

89. Kamatna stopa (k') se izračunava korišćenjem formule:

$$a) k' = \frac{\text{Zajmovni fondovi}}{\text{Kamata}} \times 100,$$

$$b) k' = \frac{\text{Kamata}}{\text{Akcijski kapital}} \times 100,$$

$$c) k' = \frac{\text{Kamata}}{\text{Zajmovni fondovi}} \times 100.$$

90. Kamata se obračunava prema obrascu:

$$a) \text{ kamata} = \frac{100}{\text{Kamatna stopa}} \times \text{Zajmovni fondovi},$$

$$b) \text{ kamata} = \frac{\text{Kamatna stopa}}{100} \times \text{Zajmovni fondovi},$$

$$c) \text{ kamata} = \frac{\text{Kamatna stopa}}{100} \times \text{Akcijski kapital}.$$

91. Štednja stanovništva spada u:

- a) finansijske investicije,
- b) realne investicije,
- c) proizvodne investicije.

92. Bankarski poslovi su:

- a) poslovi upravljanja zalihama,
- b) depozitni, kreditni i poslovi platnog prometa,
- c) poslovi turističkog posredovanja.

93. Poslovi platnog prometa su:

- a) trgovački,
- b) berzanski,
- c) bankarski

94. Prema redosledu emitovanja (izdavanja) akcije mogu biti:

- a) osnovačke i akcije narednih emisija,
- b) primarne i sekundarne,
- c) prvobitne i ostale.

95. Prema pravima vlasnika akcije mogu biti:

- a) obične i prioritetne,
- b) redovne i vanredne,
- c) manjinske i većinske.

96. Vlasnik akcija ima pravo na:

- a) kamatu,
- b) dividendu,
- c) rentu.

97. Devize su:

- a) efektivni strani novac, zlatnici i srebrnjaci.
- b) sva potraživanja izražena u stranoj valuti (depoziti, menice, čekovi i sl.), kao i efektivni strani novac (novčanice i kovani novac), osim zlatnika i srebrnjaka.
- c) sve obaveze izražene u stranoj valuti, kao i efektivni strani novac, uključujući zlatnike i srebrnjake.

98. Devizni kurs je:

- a) berzanska cena zlata,
- b) cena strane valute na domaćem tržištu.
- c) projekcija deviznog bilansa,

99. Devizno tržište je:

- a) mesto na kome se vrši prodaja deviznih obveznica i akcija,
- b) mesto na kome se vrši kupovina deviznih hartija od vrednosti,
- c) mesto na kome se vrši kupoprodaja deviza i formira devizni kurs.

100. Dve osnovne vrste deviznih kurseva su:

- a) opšti i posebni devizni kurs,
- b) kratkoročni i dugoročni devizni kurs,
- c) fiksni i fleksibilni (fluktuirajući) devizni kurs.

101. Fleksibilni devizni kurs je:

- a) kurs koji formiraju menjačnice u međusobnim transakcijama,
- b) kurs koji formiraju brokeri i dileri na robnim berzama.
- c) kurs slobodno formiran delovanjem ponude i tražnje deviza na deviznom tržištu.

102. Devalvacija je:

- a) smanjenje tržišne cene zlata,
- b) nivelacija maloprodajnih cena,
- c) zakonsko smanjenje vrednosti nacionalne valute u odnosu na druge valute.

103. Revalvacija je:

- a) povećanje tržišne cene zlata,
- b) nivelacija veleprodajnih cena,
- c) zakonsko povećanje vrednosti nacionalne valute u odnosu na druge valute.

104. Višestruki, odnosno diferencirani devizni kursevi mogu se primenjivati u:

- a) zemljama potpune devizne kontrole,
- b) zemljama delimične devizne kontrole,
- c) zemljama minimalne devizne kontrole.

105. Precenjenost domačeg novca postoji kada je njegova kupovna moć:
- veća u zemlji,
 - veća u inostranstvu,
 - uravnotežena.
106. Potcenjenost domačeg novca postoji kada je njegova kupovna moć:
- veća u zemlji,
 - veća u inostranstvu,
 - uravnotežena.
107. Platni bilans je:
- sistematski pregled priliva i odliva deviza rezidenata i nerezidenata, izražen u raznim originalnim valutama,
 - sistematski pregled svih ekonomskih transakcija između rezidenata jedne zemlje i rezidenata drugih zemalja, za određeni vremenski period, izražen u jedinstvenoj valuti.
 - sistematski pregled robnog izvoza i uvoza, iskazan u obračunskim novčanim jedinicama.
108. Platni bilans se izražava u:
- jednoj valuti,
 - više valuta,
 - domicilnim valutama.
109. Platni bilans čine:
- finansijski i valutni bilans,
 - bilans tekućih transakcija i bilans kapitalnih transakcija
 - bilans usluga i devizni bilans.
110. Bilans tekućih transakcija čine:
- bilans kredita i investicija,
 - bilans robe i usluga i transferi,
 - bilans direktnih investicija i promene deviznih rezervi.
111. Deficit platnog bilansa mora biti:
- uredno finansiran,
 - delimično finansiran,
 - povremeno finansiran.
112. Inflacija je:
- neprekidan rast opšteg nivoa cena,
 - neprekidan pad opšteg nivoa cena,
 - povremen rast opšteg nivoa cena.

113. Inflacija je posledica:
- veće količine novca u opticaju od potrebne količine,
 - manje količine novca u opticaju od potrebne količine,
 - jednakosti količine novca u opticaju i potrebne količine.
114. Deflacija je:
- neprekidan rast opšteg nivoa cena,
 - neprekidan pad opšteg nivoa cena,
 - povremen rast opšteg nivoa cena.
115. Opadanje realne vrednosti novca posledica je:
- deflacije,
 - inflacije,
 - dezinflacije.
116. Monetarna ravnoteža je usaglašenost između:
- akumulacije i investicija,
 - deviznih priliva i odliva,
 - raspoložive i potrebne količine novca u jednoj zemlji.
117. Recesija je:
- rast proizvodnje i zaposlenosti,
 - stagnacija proizvodnje i zaposlenosti,
 - opadanje proizvodnje i zaposlenosti.
118. Rast realne vrednosti novca posledica je:
- inflacije,
 - deflacije,
 - stabilnosti cena..
119. Realna vrednost novca u inflaciji:
- raste,
 - stagnira,
 - opada.
120. Realna vrednost novca u deflaciji:
- raste,
 - stagnira,
 - opada.
121. Portfolio investicije su ulaganja u:
- zgrade i opremu,
 - akcije,
 - zalihe.

122. Najpoželjniji oblik priliva stranog kapitala za ekonomski razvoj zemlje su:

- a) direktne strane investicije,
- b) portfolio investicije,
- c) strani krediti.